

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

PL ISSN 0023-5903

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik XCII

Nr 2

WARSZAWA 1985

<http://rcin.org.pl>

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
HISTORYCZNY

ROCZNIK XCII
1985

2

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

WARSZAWA 1985

Komitet redakcyjny

Jacek Banaszekiewicz (sekretarz), Witold Biegański, Andrzej Brożek, Adam Galus, Antoni Gąsiorowski, Stanisław Gierszewski, Aleksander Gieysztor, Tadeusz Jędruszcak (przewodniczący), Irena Koberdowa, Czesław Madajczyk, Jerzy Maternicki, Jerzy Michalski (p.o. redaktora), Edward Potkowski, Emanuel Rostworowski, Henryk Samsonowicz, Monika Senkowska-Gluck (zastępca redaktora), Andrzej Skrzypek (zastępca redaktora), Witold Stankiewicz, Jacek Staszewski, Józef R. Szaflik, Tomasz Szarota, Jerzy Topolski, Lech Trzeciakowski, Witold Tyloch, Jan Wimmer, Aleksandra Witkowska, Marian Wojciechowski

Zeszyt niniejszy przygotowany został przez poprzednią Redakcję „Kwartalnika Historycznego” w składzie: Tadeusz Jędruszcak (redaktor), Jerzy Michalski (zastępca redaktora), Andrzej Skrzypek (sekretarz), Edward Potkowski (sekretarz).

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE ODDZIAŁ W POZNANIU

Wydanie pierwsze. Nakład 3455+145 egz. Ark. wyd. 25,5. Ark. druk. 18,125. Papier druk sat. V kl. 70 g, 70×100. Oddano do składania w marcu 1985 r. Podpisano do druku i druk ukończono w styczniu 1986 r. Zam. nr 188/102. N-52. Cena zł 160,—

DRUKARNIA UNIwersytetu IM. A. MICKIEWICZA W POZNANIU

TABLE DES MATIÈRES

Józef Wolski — Rome et l'Etat des Panthes au 1 ^{er} s. apr. J. — C.	221
Andrzej Chwalba — „Le socialiste peut il être un catholique?” Problème de la participation des croyants aux partis socialistes polonais à l'époque des annexions	235
Irena Michaëla Waliñka — La destruction et la reconstruction de l'églis et du couvent des Soeurs du Saint-Sacrement à Varsovie	251
Franciszek Ziemiñski — Le Parti du Travail dans les conseils du peuple en 1945 - 1950	267
Andrzej Skrzypek — Les dix premières années du Traité de Varsovie 1955 - 1964	277

REVUES — POLÉMIQUES — PROPOSITIONS

Jan Dzięgielewski, Wojciech Sokółowski — Bonis ou rebus — de nouveaux documents et des propositions d'interprétation de l'acte de la confédération de Varsovie en 1573	299
Wiktor Ambroziewicz — La libération de Chełm (préparé pour l'impression par Tadeusz Nowacki)	317
— Journal de Jan Szembek: septembre 1939 (préparé pour l'impression par Andrzej Skrzypek)	325
Grażyna Herczyñska — Le caractère national aux yeux des historiens	303

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Mieczysław Jaworski — Le retour de la Silésie d'Opole à la Pologne	393
--	-----

CHRONIQUE

СОДЕРЖАНИЕ

Юзеф Вольски — Рим и государство Партов в I веке до нашей эры . . .	221
Анджей Хвальба — „Может ли социалист быть католиком?“ Вопрос участия верующих в польских социалистических партиях в период разделов Польши	235
Ирена Михаэля Валицка — Разрушение и восстановление храма и монастыря сестер Сакраменток в Варшаве	251
Францишек Земски — Партия труда в народных советах в 1945 - 1950 гг.	267
Анджей Скшипек — Первое 10-летие Варшавского договора 1955 - 1964 гг.	277

ОБЗОРЫ — ПОЛЕМИКИ — ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Ян Денгелевски, Войцех Соколовски — Бонис или ребус — новые материалы и предложения интерпретирования акта варшавской конфедерации в 1573 г.	299
Виктор Амброзевич — Освобождение Хелма (к печати подготовил Тадеуш Новацки)	317
Дневник Яна Шембека: сентябрь 1939 г. (к печати подготовил Анджей Скшипек)	325
Гражина Герчиньска — Национальный характер в глазах историков	383

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Мечислав Яворски — Воссоединение Опольской Силедии с Польшей	393
--	-----

ХРОНИКА

SPIS TREŚCI

Józef Wołski — Rzym i państwo Partów w I w. p.n.e.	221
Andrzej Chwalba — „Czy socjalista może być katolikiem?” Kwestia udziału wierzących w polskich partiach socjalistycznych doby zaborów	236
Irena Michaela Walicka — Zniszczenie i odbudowa kościoła i klasztoru Sakramentek w Warszawie	251
Franciszek Ziemiński — Stronnictwo Pracy w radach narodowych w latach 1945 - 1950	267
Andrzej Skrzypek — Pierwsze dziesięciolecie Układu Warszawskiego (1955 - 1964)	277

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Jan Dziegielewski, Wojciech Sokółowski — „Bonis czy rebus — nowe materiały i propozycje interpretacji aktu konfederacji warszawskiej z 1573 r.”	299
Wiktor Ambroziewicz — Wyzwolenie Chełma w 1918 roku (do druku przygotował Tadeusz Nowacki)	317
Diariusz Jana Szembeka: wrzesień 1939 roku (do druku przygotował Andrzej Skrzypek)	325
Grażyna Herczyńska — Charakter narodu w oczach historyków	383

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Mieszysław Jaworski — Powrót Śląska Opolskiego do Polski	393
--	-----

*

Autonomie, Wirtschaft und Kultur der Hansestädte, Hansische Studien VI — Marian Dygo	405
„Heresis”. Revue d'hérésiologie médiévale, nr 1 i 2 — Stanisław Bylina	408
H. Łowmiański, Studia nad dziejami Wielkiego Księstwa Litewskiego — Marceli Kosman	409
„Oxford Slavonic Papers”, vol. XVII 1984 — Hubert Wajns	412
L. Jatruschewa, Die Investitionen des Talliner Rats im zweiten Drittel des 15. Jahrhunderts — Maria Bogucka	413
Struktura feudalnej społeczności na území Československa a Polska do přelomu 15. a 16. století — Wojciech Iwańczak	414
M. Kapavíková, L. Vaňek, Kutnohořští měšťtí písaři 15. a 16. století — Róścisław Zerelik	419
Zakony franciszkańskie w Polsce, pod red. J. Kłoczowskiego, t. I, cz. 1 — Jacek Soszyński	420

Ks. A. Znosko, Mały słownik (wyrazów starocerkiewnoślówiańskich i terminologii cerkiewno-teologicznej — Lech J. Kościelak	422
J. W. Davidson, M. H. Lytle, After the Fact. The Art of Historical Detection — Hubert Wajsa	426
L. Bazylow, Polacy w Petersburgu — Elżbieta Treła-Mazur	429
J. Skowronek, Książę Józef Poniatowski — Włodysław Zajewski	433
W. Zajewski, W kręgu Napoleona i rewolucji europejskich 1830-1831 — Tadeusz Mencil	438
Powstanie listopadowe 1830-31, geneza, uwarunkowania, bilans, porównania — Józef Dutkiewicz	442
Nationbuilding and Politics of Nationalism. Essays on Austrian Galicia, pod red. A. S. Markovitsa i Fr. E. Sysyna — Adam Galos	445
L. D. Langley, The Banana Wars. An Inner History of American Empire 1900-1934 — Bogusław Winid	447
T. Nałęcz, Polska Organizacja Wojskowa 1914-1918 — Janusz Wojtasik	451
S. Sierpowski, Narodziny Ligi Narodów. Powstanie, organizacja i zasady działania — Andrzej Skrzypek	445
M. Vaïsse, Sécurité d'Abord. La politique française en matière de désarmement 9 décembre 1930 — 17 avril 1934 — Andrzej M. Brzeziński	457
D. Stafford, Wielka Brytania i ruch oporu w Europie (1940-1945). Zarys dziejów Kierownictwa Operacji Specjalnych (SOE) oraz wybór dokumentów — Michał J. Zacharias	462
W. Piątkowski, Myśl agrarystyczna Stanisława Milnkowskiego — Alicja Więzikowa	468
Z. Kumoś, Związek Patriotów Polskich. Założenia programowo-ideowe — Jacek Ślusarczyk	471
B. Engelmann, Prusy. Kraj nieograniczony możliwościami — Włodzimierz Borodziej	474
Nouvelle histoire de la Suisse et des Suisses — Jerzy Wojtowicz	476

KRONIKA

Kościół i kultura polska w epoce stanisławowskiej — Andrzej Gawenski	481
Matrafured po raz szósty — Zofia Lubiśzowska	483
Siedemdziesięciopięciolecie „Przeglądu Historycznego” — Jerzy Michalski	485
Dziesięć lat pracy Zespołu do Badań nad Migracjami i Polityką wobec Cudzoziemców przy Uniwersytecie w Rostocku (1974-1984) — Andrzej Brózek	485
Siedemdziesięciolecie Juliusza Bardacha — Andrzej Zakrzewski	487
Z prac Komisji Historii Wojskowej ZG PTH — Tadeusz Jędruszczyk	488
Pamięci Zygmunta Glogera — Wiesław Jerulank	488
Odnaleziona korespondencja Jana Zamoyskiego kanclerza i hetmana wielkiego koronnego — Teresa Zielińska	490
Rodzina stanopoliska i komputery — Cezary Kuklo	491
Emigracja z Europy środkowo-wschodniej i południowo-wschodniej w latach 1880-1940 — Andrzej Brózek	493
Wieczór poświęcony pamięci profesora Mieczysława Gębarowicza — Aleksandra I. Leinwand	494
IX Międzynarodowy Kongres Historii Gospodarczej — Andrzej Wyczański	497
Jubileusz siedemdziesięciolecia urodzin profesora Bogusława Leśnodorskiego — Anna Rosner	496

IN MEMORIAM

Zbigniew Jabłoński (17 V 1926 — 7 X 1984) — Krystyna Stachowska . 500

LISTY DO REDAKCJI

Uwagi do książki Krzysztofa Dunin-Wąsowicza, *Warszawa w latach 1939 - 1945*
— Wanda Kamińska, Karol Pędowski 502

Cena zł 160,—

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Warunki prenumeraty

Cena prenumeraty krajowej
rocznie zł 640,— półrocznie 320,—

Prenumeratę na kraj przyjmuje się:

- do dnia 10 listopada na I półrocze roku następnego i na cały rok następny
- do dnia 1 czerwca na II półrocze roku bieżącego.

Institucje i zakłady pracy zamawiają prenumeratę w miejscowych Oddziałach RSW „Prasa—Książka—Ruch”, w miejscowościach zaś, w których nie ma Oddziałów RSW — w urzędach pocztowych i u doręczycieli.

Czytelnicy indywidualni opłacają prenumeratę wyłącznie w urzędach pocztowych i u doręczycieli.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa—Książka—Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto NBP XV Oddział w Warszawie Nr 1153-201045-139-11, w terminach podanych dla prenumeraty krajowej. Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę pocztą zwykłą jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zleceniodawców indywidualnych i o 100% dla zlecających instytucji i zakładów pracy.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the

Foreign Trade Enterprise

ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

Our bankers:

BANK HANDLOWY WARSZAWA S. A.

Indeks 36310